

Súd: Okresný súd Dolný Kubín
Spisová značka: 2P/93/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5413205377
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Kňazúrová
ECLI: ECLI:SK:OSDK:2014:5413205377.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dolný Kubín samosudkyňou JUDr. Renátou Kňazúrovou vo veci starostlivosti súdu o mal. dieťa: Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov - matka: B. J., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom V. C., ul. M. R. Z. XXXX/XX, t.č. bytom V. C., ul. G. XXXX/XX, zastúpená Mgr. Romanom Kobellom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja slobody 1899 a otec: B. J., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom V. C., t.č. bytom M. - Z., v konaní dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Dolnom Kubíne, o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, takto

rozhodol:

Súd návrh matky **z a m i e t a**.

Súd u k l a d á maloletej a jej rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dolnom Kubíne v rozsahu 20 hodín.

Žiaden z účastníkov **n e m á p r á v o** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným tunajšiemu súdu dňa 27.08.2013 matka žiadala, aby súd rozhodol o zákaze styku otca s maloletou Q. s odôvodnením, že maloletá sa s otcom sama nechce stretávať, došlo k radikálnej zmene jej názorov na otca a matka nechce dieťa do stretnutí s otcom nútiť.

Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vypočul oboch rodičov maloletého dieťaťa, maloletú Q., kolízneho opatrovníka a prečítal k veci sa vzťahujúce listinné dôkazy, pričom zistil nasledovné skutočnosti:

Matka na pojednávaní uviedla, že návrhu na zákaz styku otca a mal. Q. naďalej trvá a to z dôvodov, že dcéra sa s otcom nechce stretávať, čo je spôsobené tým, že jej niekoľkokrát zabránil účasti na mimoškolských aktivitách. V júli 2013 sa stalo to, že dcéra mala ísť na súťaž v karate mimo Dolný Kubín. Termín pripadol na deň, kedy mala byť s otcom, ale veľmi chcela ísť na túto súťaž a chcela, aby ju matka odviezla autom. Dcéra tiež súhlasila s tým, že by sa na súťaž prišiel pozrieť otec, ale on keď zistil, že tam ide matka, tak toto odmietol. Ďalšia vec sa stala tiež v čase, kedy mal mať dcéru a vtedy bola súťaž v karate v Dolnom Kubíne, pričom dieťa sa na súťaž pripravovalo rok a veľmi tam chcela ísť. Otec jej zakazoval, ale nakoniec tam s dcérou išli. Otec na miesto súťaže prišiel a dcéra sa ho bála, takže sa schovávala a upokojila sa, až keď odišiel. Tretíkrát to bolo na deň, kedy v MsKS v Dolnom Kubíne malo byť vystúpenie detí ku Dňu matiek, a toto vystúpenie opäť pripadlo na čas, kedy otec mal byť s dcérou. On si po ňu prišiel, aj si ju k sebe zobral, matka ho prosila, aby dieťa na dohodnutý čas doviedol pred MsKS, pretože dieťa bolo naučené program, ktorý mala predniesť. On toto odmietol a v čase vystúpenia ju nechal zamknutú v aute. Z tohto dôvodu kontakt s otcom maloletá odmieta. Otec sa

snaží s maloletou kontaktovať aj na jej mobilný telefón, ale keď dcéra zistí, že jej volá otec, hovor položí a nechce s ním komunikovať. Dcéra má tiež problém s tým, že jej kamarátky pripomínali otcovu minulosť, ale tiež aj s tým, že keď k nemu chodievala na návštevy, tak sa jej otec nevenoval. Len ju posadil k televízoru a takto trávili čas. Tiež bola svedkom toho, že so svojou bývalou družkou na matku nadávali. Od novembra 2013 už nie je poberateľkou rodičovského príspevku, t.č. je nezamestnaná, evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín. Jej príjem je okolo 340 EUR mesačne. Z toho 200 EUR poberá výživné na syna Y., 90 EUR výživné na Q. a okolo 46 EUR poberá prídavky na dve deti. Býva v prenajatom byte s priateľom a deťmi. Byt stojí okolo 300 EUR mesačne a s platením ako aj s domácnosťou jej pomáha priateľ. Spočiatku trvala na tom, že sa dieťa má stretávať s otcom podľa rozhodnutia súdu. Ona síce stretnutia odmietala, ale vždy ju presvedčila, až keď sa rozprávala s jej psychologičkou, ktorá povedala, že nerobí dobre keď ju núti, s tým prestala a odvtedy sa stretnutia nerealizujú.

Otec uviedol, že s návrhom matky nesúhlasí a trvá na tom, aby úprava styku s maloletou prebiehala podľa rozsudku 10P/25/2009. Vždy si vie zabezpečiť svoje povinnosti tak, aby každý druhý víkend mohol stráviť s dcérou. Súdu predložil odpoveď na výzvu súdu v konaní 8Em/2/2013 zo dňa 04.11.2013, kde sa vyjadroval ku styku s maloletou a naposledy boli dohodnutí s mal. Q., že 19.10.2013 pôjdu spolu na súťaž v karate v Trstenej. Napokon na tú súťaž nešiel, lebo sa tak s matkou maloletej dohodli, aby nedochádzalo k napätiam. Dieťa sa ho nebojí, keď mala v októbri narodeniny, jej do školy priniesol tortu a bundu. Prijala to s radosťou.

Maloletá Q. pred súdom uviedla, že chodí do 4. triedy ZŠ J. Matúšku Dolný Kubín. Venuje sa karate, chodíeva na tréningy aj na súťaže. Spočiatku po tom, ako sa rodičia rozišli sa s otcom stretávala, on ju brával väčšinou k starej mame. Niekedy ju brával aj k jeho priateľke, kde boli ešte ďalšie dve dievčatá A. a C.. Ku starej mame sa vždy tešila, je tam dobre, má tam aj sesternicu, s ktorou sa hrá. U otcovej priateľky tiež nebolo zle. S dievčatami sa hrali a otec a jeho priateľka boli vždy doma. Všetko je to preto, že vždy keď ju otec doniesol po stretnutí domov, tak sa s mamou hádali, nevie o čom, lebo pri tom nebola. Tiež sa stalo, že mali mať v kostole vystúpenie cez víkend, bola to besiedka a bola naučená aj básničky na vystúpenie, ale keďže ten čas pripadol na víkend, kedy bola u otca, on nesúhlasil s tým, aby na besiedku išla, takže tam neboli. Tiež sa stalo, že mala ísť na preteky v karate do Trstenej. Mal ju viesť otec na aute, ale keď videl, že ide aj mama, tak povedal, že on nepôjde. Nikdy sa nestalo, že by počas stretávania s otcom on na ňu kričal, alebo ju bil. Naposledy bola u neho ešte minulý rok asi mesiac pred Vianocami a boli u starej mamy. S otcom si netelefonujú, ani mama jej ho nedáva k telefónu. S otcom sa nechce stretávať preto, že jej zakázal chodiť na besiedky a že nemohla ísť na súťaž v karate. Nakoniec na tej súťaži bola iba s mamou. Keď mala narodeniny, otec jej do školy doniesol tortu a bundu. Na Vianoce darček nedostala, teda nevedela, mamina jej nič také nepovedala.

Kolízny opatrovník uviedol, že t.č. má za to, že nie je v záujme mal. dieťaťa prerušiť stretávanie s otcom a preto navrhuje, aby stretávanie ostalo nezmenené v zmysle rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 10P/25/2009. Nakoľko ale viazne komunikácia medzi rodičmi a aj pre odmietavý postoj Q. k stretávaniam sa s otcom, navrhuje, aby rodičia navštívili referát poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dolnom Kubíne za účelom zlepšenia komunikácie medzi nimi.

Súd ďalej zistil, že rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 10C/230/2005-54 zo dňa 25.04.2006 bolo manželstvo rodičov maloletej právoplatne rozvedené, maloletá bola na čas po rozvoze zverená do osobnej starostlivosti jej matky a otec sa zaviazal v rodičovskej dohode platiť na výživu maloletej po 1.000 Sk mesačne a zároveň sa rodičia dohodli o úprave styku otca s maloletou za prítomnosti matky každú nedeľu v mesiaci v čase od 13.00 hod. do 17.00 hod. Rozsudkom č.k. 10P/25/2009-96 zo dňa 22.03.2010 došlo k zmene úpravy styku otca s maloletou, pričom súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej bol rozšírený styk otca s maloletou v rozsahu každého párneho víkendu v sobotu od 08.30 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 09.00 hod. do 16.00 hod., vždy bez prítomnosti matky. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 8P/131/2010-290 zo dňa 05.02.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 23.02.2013 súd návrh matky na zákaz styku otca s maloletou zamietol. Matka totožný návrh podala dňa 27.08.2013, teda po pol roku od posledného rozhodovania súdu, preto súd v konaní skúmal, či došlo k zmene za obdobie od 23.02.2013 do 27.08.2013 a k dátumu rozhodovania súdu, či skutočne dieťa má odmietavý postoj k otcovi, či sa s ním nechce stretávať a čo je dôvodom takéhoto jeho postoja. Samotným vylúčením maloletej na pojednávaní súd zistil, že maloletá odmieta stretnutia s otcom, pretože sa niekedy stalo, že sa nemohla zúčastniť voľnočasových aktivít a vystupovať na rôznych besiedkach, lebo jej to otec nedovolil.

Nepotvrdila, že by jej otec ubližoval, alebo sa k nej nevhodne správal, ako ďalší dôvod neochoty na stretávanie s ním uviedla, že vždy, keď ju otec priniesol zo stretnutia k matke, rodičia sa pohádali. Súd vo veci nenariaďoval znalecké dokazovanie s odôvodnením, že dieťa je evidované v Súkromnom centre špeciálno-pedagogického poradenstva v Dolnom Kubíne od apríla 2012, pričom k poslednému psychologickému vyšetreniu maloletej došlo vo februári 2014, pričom bolo zistené, že aktuálne pre dieťa je najbližšou vzťahovou osobou matka, ku ktorej maloletá prechováva intenzívny a blízky citový vzťah. Vo vzťahu k otcovi pociťuje strach, nelásku, hnev a až prejavy nenávisť, z aktuálnych negatívnych reakcií dieťaťa na osobu otca reálne nevyplýva, že by mu otec v minulosti závažne psychicky, či fyzicky ubližoval. Skôr nedostatočne reflektoval a málo bral do úvahy jeho potreby, ktoré sú primerané jeho veku. Tento typ správania u dieťaťa je vyvolaný viacerými príčinami, výraznú rolu pri jeho vytváraní a fixácii zohrali opakované negatívne zážitky, spojené s nerešpektovaním jeho záujmových potrieb, napr. potreby jeho účasti na preň dôležitých udalostiach, na ktoré sa pripravovalo a tešilo. Tieto zážitky vyvolali pocity frustrácie, hnevu, straty dôvery voči otcovi a boli spúšťačom vyššie uvedených negatívnych pocitov. Psychologička doporučila, aby sa dieťa s otcom stretávalo v prostredí, ktoré mu je blízke a postupne s ním nadviaže kontakt a komunikáciu. Je nesporné, že práve spôsob komunikácie rodičov maloletej u tejto vzbudzuje pocity strachu, ktoré potvrdila aj vo svojom výsluchu, rodičia majú medzi sebou dlhodobé konflikty a hádky, nie sú schopní ani sa zúčastniť podujatia, na ktorom dieťaťu záleží, napr. preteky v karate, kedy otec odmietol účasť, hoci pôvodne s maloletou na preteky ísť chcel, keď tam išla aj matka. Z pohľadu súdu je dôležité uviesť, že nie je v záujme maloletej stratiť úplne kontakt s otcom, je potrebné hľadať riešenia, ktoré prispejú k zlepšeniu komunikácie medzi všetkými členmi rodiny, preto súd rozhodol o nariadení výchovného opatrenia a to s poukazom na ust. § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine (ďalej len ZoR). Súd má za to, že poradenstvo na špecializovanom pracovisku, ktorého sa zúčastnia rodičia, aj maloletá naučí rodičov správnej komunikácii medzi sebou navzájom, rešpektu k potrebám maloletej a zlepši postoj maloletej k otcovi, ktorý sa naučí rešpektovať potreby dieťaťa primerané k jeho veku.

Podľa § 24 ods. 4 ZoR súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 25 ods. 3 ZoR ak je to v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Podľa § 26 ZoR ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv.

Podľa § 37 ods. 2 písm. d) ZoR ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení výchovného opatrenia tak, že uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

Rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa jednému z rodičov do osobnej starostlivosti zachováva všetky rodičovské práva a povinnosti aj tomu z rodičov, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Tento rodič, aj keď je spravidla prevažne vylúčený z bezprostredného výkonu svojich rodičovských práv a povinností, najmä sústavného výchovného pôsobenia na maloleté dieťa, nie je pozbavený práva dieťa vychovávať. Je na ňom, aby využíval aspoň obmedzené možnosti na to, aby aj pri nedostatku príležitostí na sústavné výchovné pôsobenie mal na výchovu dieťaťa vplyv. Jedným z prostriedkov na zabezpečenie čiastočnej spoluúčasti rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na výchove maloletého dieťaťa a na udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citových vzťahov, je osobný styk rodiča s maloletým dieťaťom. Úlohou rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do výchovy, je najmä to, aby pri styku s maloletým dieťaťom svoju rolu vo výchove dieťaťa uplatňoval len pozitívnym spôsobom a v intenciách § 30, ako aj čl. 29 Dohovoru o právach dieťaťa, a nie aby maril výsledky výchovy dieťaťa rodičom, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Úlohou rodiča, ktorý má maloleté dieťa v osobnej starostlivosti, je okrem iného aj to, aby so zreteľom na záujem dieťaťa vytváral priaznivé podmienky na styk tohto rodiča s maloletým dieťaťom, a to najmä vedením dieťaťa k správneému vzťahu k tomuto rodičovi (R 96/1967).

Podľa čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečia, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, ibaže príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom konaní určia, že také oddelenie je potrebné v záujme dieťaťa. Také určenie môže byť nevyhnutné v niektorom konkrétnom prípade, napríklad vtedy, ak ide o zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi alebo ak rodičia žijú oddelene a treba rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa.

Ustanovenie § 25 je špeciálnym ustanovením vo vzťahu k ustanoveniu § 24, keďže sa dotýka len jedného prvku rodičovských práv, a to styku s maloletým dieťaťom. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Maloleté dieťa, ktoré je so zreteľom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne vyjadriť svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho dotýkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa treba venovať náležitú pozornosť zodpovedajúcu jeho veku a rozumovej vyspelosti. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Treba zdôrazniť, že rodič má právo sa s dieťaťom sýkať, nie je to však jeho povinnosť a nemožno ho k tomu nútiť. Ak by styk s rodičom negatívne vplýval na záujmy dieťaťa alebo by tu existovala odôvodnená obava z tohto negatívneho vplyvu, súd po tomto zistení obligatórne (z dikcie "obmedziť", "zakázať") styk maloletého dieťaťa s rodičom obmedzí alebo ho aj zakáže.

Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže, podľa okolností konkrétneho prípadu, prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality spočíva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami. Európsky súd pre ľudské práva vo veci Sahin proti Nemecku uzavrel, že po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť (za riadnu výchovu detí) je prikázaná obom rodičom; preto takisto, pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je - ani pri plnom rešpektovaní práv samých maloletých - zákonného, o to menej ústavného právneho dôvodu na to, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp. neprimerane obmedzený.

K nariadeniu výchovného opatrenia súd uzatvára, že uloženie povinnosti rodičom a maloletej podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dolnom Kubíne v rozsahu 20 hodín, sleduje zlepšenie schopnosti rodičov navzájom komunikovať, s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu otca vo výchove maloletej, tiež za účelom zlepšenia komunikácie medzi maloletou a jej otcom, ktorý sa taktiež musí naučiť správne vyhodnocovať a rešpektovať potreby maloletej.

S poukazom na uvedené skutočnosti súd návrh matky na zákaz styku otca s maloletou zamietol, pretože nie je v záujme maloletého dieťaťa, práve naopak, je potrebné využiť všetky dostupné prostriedky na pomoc rodičom a dieťaťu obnoviť narušenú atmosféru dôvery, zvládnuť konflikty a postupne budovať vzťah dieťaťa k otcovi na základoch vzájomnej lásky, pochopenia a rešpektovania potrieb maloletého dieťaťa, k čomu môže výrazne pomôcť odborné poradenstvo.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Dolný Kubín (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

V odvolaní sa musí okrem všeobecných náležitostí podania stanovených v § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, jeho datovania a podpísania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona - zák. č. 233/1995 Z.z. v znení neskorších zmien; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrhom na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 ods. 1 O.s.p.).